NOVICE
gospodarskih, obertnijskih in narodskih stvarí.

Izhajajo vsako sredo in saboto. Veljajo za celo leto po pošti 4 fl., sicer 3 fl.; za pol leta 2 fl. po pošti, sicer 1 fl. 30 kr.

Tečaj XIII. V Ljubljani v saboto 17. novembra 1855. List 92.

Razglas *)

zastran napovedbe pravic in oziroma zemljišnih dolžnost, ki so vsled ces. patenta 5. julija 1853 odkupu ali uravnavi podveržene.

S cesarskim patentom, danim 5. julija 1853, so bile odločbe zastran uravnanja ali odkupljenja pravic, na tujem les sekati ali dervariti, pasti in gojzdne ali borštne pridelke dobivati, potem nektere druge dolžnosti (servitute) in vkupne pravice do posesti in vživanja ustanovljene.

Po §. 6. imenovanega cesarskega patenta se razdelé pravice, ki so odkupljenju ali uravnanju podveržene, v dve bistveno razločne versti in sicer:

a) v take, ktere morajo gosposke same iz svoje službene dolžnosti odkupiti ali uravnati, in

b) v take, ktere se odkupijo ali uravnajo samo takrat, kadar kak vdeleženec za to zaprosi.

Kakor je pa za odkup in uravnavo v a) imenovanih pravic treba, da se te pravice, ki se imajo po službeni dolžnosti nekdanjih gosposk odkupiti ali uravnati, kakor tudi dolžnosti, ktere iz njih izvirajo, natanko poznajo, kar se pa samo zgoditi more, če se od gosposk objavijo ali napovejo, ravno tako tudi gosposka zastran v b) omenjenih pravic ne more nič storiti, če tisti, ki je vdeležen, za odkupljenje in uravnanje teh pravic izrečno ne zaprosi.

Naznanuje se tedaj vsim posvetnim in duhovnim osebam, soseskam, družtvom, ustanovbam (štiftengam) in zalogom:

a) Pravice ali prav za prav zemljišne dolžnosti, s kterimi je njih v krajnski vojvodini ležeče zemljišno posestvo obloženo, in ktere se imajo po odločbah patenta 5. julija 1853 po službeni dolžnosti gosposke odkupiti ali uravnati, s pravimi napovedbami deželni in za to postavljeni komisíi naznaniti.

b) Zastran pravic pa, ki se imajo samo takrat odkupiti ali uravnati, kadar kak vdeleženec to zahteva, in ktere jim do zemljiša v krajnski vojvodini ali pristajajo ali pa se kot na njih vpisane zemljišne bremena terpeti imajo, svoje zaprošenja pri tajisti deželni komisíi podati.

Pri tem se je pa po teh-le naredbah ravnati:

*) Gojzdne služnosti (servitute), kterih uravnava ali odkupljenje vsled ces. patenta od 5. julija 1853 ima sedaj na versto priti, so za vsacega, naj je lastnik gojzda ali pa vživavec kakošne pravice v njem, tako važne, da se nam potrebno zdí, iz „dež. zakon.“ natisniti celi ta razglas, kteri veleva lastnikom, naj napovejo deželni komisii, s kterimi servitutami so njih lastnine obložene. Čeravno ta razglas obsega le krajnsko deželo, veljajo za druge dežele našega cesarstva enake pravila. Vred.

Odločbe zastran napovedbe pravic in oziroma zemljišnih dolžnost, kterih se imajo po službeni dolžnosti gosposke odkupiti ali uravnati.

I. Po cesarskem patentu 5. julija 1853 se imajo iz službene dolžnosti gosposke sledeče pravice, oziroma posestvene dolžnosti, odkupiti ali uravnati.

1. Vse pravice v ptujem gojzdu lés sekati ali dervariti, ali lés in druge gojzdne pridelke iz ptujega gojzda dobivati, naj imajo te pravice kakoršno koli ime;

2. pravica, na ptuji zemlji (na ptujem gruntu) živino pasti;

3. vse tiste poljske služnosti (servitute), ako niso že zapopadene v 1. in 2. odstavku, pri kterih je služna zemlja gojzd ali za zarejo gojzda namenjeni svet, in

4. vse tiste dervaršine ali gojzdne služnosti, pravice ptuj gojzd vživati in na ptujem živino pasti, ktere so bile podeljene ali iz cesarske milosti dovoljene v tacih gojzdih, ki so vsled pravice Veličanstva cesarski, in sicer tudi takrat, kadar se te pravice po postavah in predpisih za izverševanje gojzdno-veličanstvene pravice danih štejejo za prekliclive.

Vse te pravice in oziroma posestvene dolžnosti so po tem take, ktere morajo tisti, ktere v to dolžnost veže, napovedati, ako hočejo, da jih nasledki ne zadenejo, ki so v tem razglasu izrečeni.

II. Napovedbe podajati so dolžni posestniki zemljiš, ki so služne ali odrajtovilom podveržene;

Pri tem imajo:

a) za ne dosti stare skerbljence in na kant djane: varhi, skerbniki, oskerbovavci premoženja in namestovavci konkursne mase;

b) za duhovne vkupnosti: predsednik in trije udje vkupnosti;

c) za posvetne soseske: predstojnik z enim soseskinim možem,

d) za posvetne družbe, korporacije in družtva: njih predstojništva,

e) za cerkve, vživaščine in ustanove: patroni in predstojniki;

f) za deržavne, zalogne in ustanovske posestva: predstojnik oblastnije, kteri gre v kronovini višje nadčuvanje njih gospodarjenja,

zaprositi in nadpovedbo podpisati.

Ako se napoved dela po pooblastencu, se mora pooblastenje od vsih tistih oseb, ktere bi bile imele po prejšnih odločbah napoved same podpisati, podpisano napovedbi priložiti.

Zadosti je, če se glasé take pooblastenja na izpeljavo odkupnega ali uravnanega opravila, ki se ima po cesarskem patentu 5. julija 1853 goditi, ali gledé določenega posestva ali pravice oziroma posestvene dolžnosti brez vsake druge vtesnjave.

Na podlagi tacega pooblastenja zamore pooblastenec pri obravnavah zastran odkupljenja ali uravnanja sploh, ali gledé na v pooblastenji imenovano posestvo ali pravico, oziroma zemljišno dolžnost, po-

sebej, pravno-vezane izreke delati, pogoje pravno veljavno sklepati in odpovedati se.

Zakonski mož velja kot postavni neomejeni pooblastenec svoje žene, drugače, če je od nje ločen ali pa nima lastne pravice, ali pa če je bilo to molčeče pooblastenje izrečno preklicano.

Napovedniki, kteri ne prebivajo v krajnski vojvodini, morajo vselej svojim napovedbam povernjeno pooblastenje priložiti, s kterim postavijo kacega v krajnski vojvodini prebivajočega pooblastenca, da jih pri obravnavah namestuje, če ne, bi se na njih nevarnost in stroške skerbnik ali kurator postavil.

III. Napovedbe morajo biti popolne in doveršne.

Razpor, ki je zastran kake pravice, ktera se napové, ne odveže dolžnosti jo napovedati; toda ta napoved naj pri razsodbi sporne reči, ki se v svojem času zgodí, razsojevanja ne spodbija.

Verh tega je napovedniku na voljo dano, pri spornih pravicah vse, kar se mu za zavarovanje njegovih pravic treba zdí, v svoji napovedbi zapisati.

Deželna komisija pa je še dolžna, če bodi si kakar koli zvé, da pravica, ki se ima po dolžnosti gosposke odkupiti ali uravnati, ni bila popolnoma ali clo ne napovedana, posestniku služnega ali odrajtovilu podverženega zemljiša naročiti, da jo napové.

Sicer bodo krajne komisije, ki se bodo postavile, ob svojem času pretresovale: ali so napovedbe popolne ali ne, in poskcrbelo se bo, kakor bo treba, da bo tistim posestnikom gospodujočih ali vpravičenih posestev, kteri bi v napovedbah prezerti biti utegnili, mogoče svoje pravice s prinešenimi svojimi dokazki pred pristojno krajno komisijo vterditi. Verh tega bodo ob svojem času krajne komisije pretresovale: ali so napovedbe popolne ali ne, in po potrebnosti se bo tudi storilo, da bo tistim posestnikom gospodovavnih ali upravičenih zemljiš, ki bi v napovedbah izpušeni biti utegnili, mogoče, svojim pravicam s prinešenjem svojih dokazal pred pristojno krajno komisijo veljavnost zadobiti. (Dalje sledí.)

Slovensko slovstvo.

Koledarček slovenski za leto 1856. Izdal dr. J. Bleiweis.

Če se ozremo po nemškem knjigoteržtvu, nahajamo poslednje dve leti tako obilost koledarjev, da bi smeli sedanji čas res „koledarski čas“ imenovati. Eden skuša druzega prekositi ali v notrajnem zapopadku, ali v ličnosti vunanji, ali v dobelosti ali v ceni. Pa je res tudi, da koledarji starih časov niso senca proti današnjim, kteri so popolnoma bukve kakor druge bukve in si jih en človek po več nakupi, kjer pratikarski del je le pridajek. — Tako se je tudi v tem svet premenil.

Ni tedaj čuda, da tudi Slovani ne zaostajajo v koledarstvu, in da med temi tudi mi Slovenci nočemo biti naj zadnji: imamo že malo in veliko pratiko s čednimi podobami od tistega časa, kar izhaja v Blaznikovi tiskarnici; to je naš „illustrirter Zweigroschen-Kalender“, ki ga nahajamo v vsaki bajtici, pa tudi marsikak gospod ga ima rad, ker je star domač prijatel. — Pred peterimi leti je vrednik „Novíc“ začel izdajati „koledarček slovenski“ po tisti osnovi, v kteri se je že pred več leti pomenkoval s svojim dragim prijatlom Koseski-m, in po tem načinu osnoval „koledar“, ki noče biti le knjižica za eno leto, ampak po svoji podobo- in življenjopisji slavnih naših domorodcov knjiga za vse prihodnje čase in tako si ohraniti svoj poseben značaj, s kterim si je prikupil vse domorodce, kterim je mar za domače slovstvo in umetništvo in za možake, ki so domovini v čast in slavo. — Pred dvema letoma je začel tudi gosp. Giontini izdajati „koledar za Slovence“ za povzdigo katoliškiga duha, kteri se izdeluje po izgledu enacega nemškega koledarja, iz kterega se ponatiskujejo tudi lesorezi. Kakor se iz nadpisa vidi, tudi ta koledar hodi svojo pot — pobožnega in podučnega berila, kteremu je tudi pratikarski del le pridajek. Hvale vreden je tudi ta „koledar“, kteremu prav veliko kupcov želimo, le to moramo opomniti, da bi bil gosp. izdatelj prav storil, ako bi mu bil svoj poseben nadpis dal, kakor tudi Nemci delajo, da ni zmešnjav pri kupovanji. „Koledar slovenski“ in „koledar za Slovence“ ne ločijo, kakor skušnje učé, kupci lahko, in kak drug ločiven nadpis bi se bil pač prav lahko najdel. Zato smo prosili tudi takrat, ko se je hotel „ljubljanskemu časniku“ ime „ljubljanskih novíc“ dati, naj bi se to ne storilo, ker zmešnjav bi bilo brez konca in kraja. Saj je dosti druzih imen; vsak ima rad svoje in naj ima svoje!

Vernivši se zdaj spet k novemu „koledarju slovenskemu“, poveme svojim častitim bravcem: kaj obsega, — ceno obsežka naj pa sodijo oni sami.

Po navadnem pratikarskem delu, kteremu so vloženi listki za pisanje dnevnika, sledí življenjopisje, ki zapopada letos življenje Valentina Staniča in Jurja Japelna, kterih podobi z nju lastnima rokopisoma ste pridjane v ličnih kamnotisih, ktera sta letos izverstno izdelana od gosp. L. Hochbaum-a v Blaznikovi kamnotiskarnici. Življenjopisju Staničevemu, sostavljenemu po spisu svitlega knezoškofa Slomšek-a, je pridjana njegova poslednja pesmica še nikjer ne natisnjena „hvala vinske tertice“, — življenjopisju Japelnovemu tudi iz ravno tistega slavnega peresa pa kratkočasnica „Otročja postelja“ iz Japelnovih rokopisov, ki jih hranuje ljubljanski muzej.

Potem sledijo lepoznanske drobtinčice prozajične, in sicer narodopis „Sorica in pa Soričanje“ od gosp. A. Likarja, — „Kerst ob smerti“ po ilirskem od J. Levičnika, — „Pravlice iz življenja Palčkovega po českem od izdatelja.

Letos obilo nadarjeni lepoznanski del poetični obsega sledeče pesmi: „Mlada Breda“, národna slovenska, pervikrat bolj doveršena natisnjena in zapisana od Rodoljuba Ledinski-ga, — „Nuna Uršica“, národna slovenska, tudi zapisana od Rodoljuba Ledinski-ga, — „Katrinčica“, po národni povesti zložil M. Valjavec, — „Janko cigan“, balada po národni povesti zložil D. Dežman, — „Človeški sled“, zložil Rodoljub Ledinski, — „Čveteri veki sveta“, po Ovidiju poslovenil M. Valjavec, — „Komu?“ národna iz Liburnije, zapisal J. V., — „Primula Veris“ po Lenau-u, — „Nova cvetličica“, zložil A. Praprotnik, — „V spomin Prešernu“, zložil Jankomir, — „Med in pelin“: „Nekterim pesnikom“, „Slovničarjem“, zložil Znojemski, „Summo Jovi“, zložil J. Jenko. „Sporočilo“, pesmica J. Novakova, napev K. Mašekov.

Torbica narodnih prislovic iz Istre, ki jo je nabral J. Volčič, sklepa „Koledarček“ za prihodnje leto.

Od natisa nam ni treba nič posebno praviti: Blaznikove dela so mu dostojni porok. Dobiva se „Koledarček“ v bukvarnici Blaznikovi in Lerherjevi v Ljubljani in se bo dobival tudi pri druzih bukvarjih po Slovenskem, mehko vezan v zavitku po 24 krajc., terdo vezan z zlatim obrezkom, pripraven za mnoge darila, po 32 krajc.

Nauk od reje domače živine. Spisal dr. J. Bleiweis. 3. del „živinozdravstva“. 4 pôle in pol.

Nauk klavno živino in meso ogledovati. Spisal dr. J. Bleiweis. 5. del „živinozdravstva“, 1 pôla in pol.

Oba ta dva dela „živinozdravstva“, ki ga po poti naročila (prenumeracije) izdajata dohtarja Bleiweis in

Strupi, sta ravno v Blaznikovi tiskarnici prišla na svetlo in ju naročniki zamorejo prejeti v imenovani tiskarnici proti temu, da odrajtajo 24 krajc., če pa želé teh 6 pôl po pošti dobiti, za poštnino še 6 krajc. Za natis sta pripravljena sedaj še dva dela, namreč sodniško živinoznanstvo ali nauk od cesarskih postav pri kupčii in druzih primerljejih, in pa znanstvo vsih delov, iz kterih je živinsko truplo sostavljeno in njih opravil v zdravem stanu, in potem bo to obširno delo popolnega živinozdravstva doveršeno.

Kratkočasno berilo.

Huda baba.

(Konec.)

Čez ene dní se sliši, da je kraljeva hči zbolela in da je od hudiča obsedena. Iz vse dežele vrejo zdravniki, pa nihče ni vedel pomagati. Na to se napravi tudi mož s svojim zelišem na pot in gré v mesto, kjer je kralj prebival, in naravnost k njemu.

Ko pride blízo sobe, kjer je bolna kraljičina ležala, vidi zdravnike okoli letati, al vse je bilo zastonj; vrag se je derl iz nesrečnega dekleta in jih vse zasmehoval. Zdaj je hotel tudi mož se obsedeni bližati, pa ga ne pusté; podá se tedaj naravnost h kraljici, ji reče, da je zdravnik in da ima neko zeliše, s kterim je pregnal že veliko hudičev.

Kraljica storí, kar bi bila vsaka mati na njenem mestu storila, pelje namreč moža neutegoma k svoji hčeri. Ko ga vrag zagleda, že od deleč zakričí: „Si ti prišel, brate?“ „Da! tukaj sem“ — odgovorí mož. „Prav je, stori, kar sem ti veleval, in zapustil bom kraljevo hčer, — al povem ti, da nikamor drugam ne hodi za mano, sicer bo huda za te“. To pa sta govorila tako tiho med seboj, da ju nihče ni razumel. Na to izvleče mož zeliše iz torbice, pokadí ž njim deklico — in ko bi trenil, je bila zdrava kot riba.

Osramoteni so zapustili zdravniki kraljevo poslopje; moža pa objemata kralj in kraljica kot svojega sina, mu dasta drage oblačila in edino hčer za ženo, in kralj mu daruje še polovico svojih dežel.

Čez več časa pa je obsedel vrag hčer še imenitnišega kralja, ki je bil sosed unemu.

Po vsem kraljestvu išejo pomoči; ker pa nikjer pomoči ni bilo, zvedó, da bližnji kralj je tudi imel hčer obsedeno, in da tisti zdravnik, ki jo je ozdravil, je sedaj zet kralja. Berž piše kralj nesrečne hčeri unemu, naj mu pošlje zdravnika, ki je njegovo hčer ozdravil, in da mu hoče dati, karkoli si le poželí. Ko kralj svojemu zetu to pové, se spomne ta tistih besed, ki mu jih je vrag pri svojem slovesu rekel, in si ne upa tje iti; izgovarja se tedaj, da se več ne peča z zdravilstvom in da je že vse pozabil.

Ko kralj unemu kralju to naznani, mu piše vdrugič pismo in mu žuga z vojsko ga napasti, ako mu ne pošlje zdravnika. Na to velí kralj svojemu zetu, da vsi izgovori nič ne pomagajo, in da mora iti nesrečni kraljičini na pomoč.

Nerad se spravi na pot in ko pride k obsedeni deklici, se začudi vrag nad njim in ga ostro posvarí rekoč: „Kaj pa je, brate, tebe prineslo sem? ali ti nisem rekel, da nimaš nikdar več za mano iti?“ „Oj, dragi brate“ — mu odgovorí kraljev zet — „vedi, da te nisem prišel preganjat iz kraljeve hčeri, ampak le vprašal bi te rad, kaj mi je početi, ker je moja žena spet iz luknje ven prišla? Da mene išče, to še ni nič tacega, — al ona išče vsa razkačena tebe, ker mi nisi dovolil je iz jame potegniti“.

„Kaj zlodja! tvoja žena je spet na svetu?“ zavpije vrag, jo pobriše iz obsedene deklice, in teče, kar more, in se skrije globoko v sinje morje, da nikdar več a ni bilo med ljudmí viditi. Tako se je zbal hude babe.

Novičar iz austrijanskih krajev.

Iz Gorice * Vemo, da bojo naši listi ustregli svojim bravcem, ako jim povedó od neke naprave v Gorici, ki se je ustanovila 21. aug. 1853 in ktero popisuje prof. dr. Fiori v terž. časnikih. Je pa ta naprava izrejališče (gojišče) zanemarjenih in tacih otrok, ki nimajo starišev. V posebni hiši z dvoriščem in verticom, v kteri stanuje sedaj 38 tacih otrok od 10. do 16. leta, ki so bili popred večidel vlačugarji in nekteri še kaj hujega. Po maši vsako jutro se učé v hiši branja, pisanja, rajtanja in risanja; potem pa gré vsak, spremljen od hišnega hlapca, k svojemu rokodelstvu zunaj hiše. Celi dan dela fant pri svojem mojstru, ki mu opoldne tudi kosilice dá; zvečer ob 7. pride vsak spet domú in se spet eno uro učí; ob 8. je večerja; po večerji se enmalo oddahnejo in molijo, ob 9. pa grejo spat. Ob nedeljah in praznicih imajo domá kosilo; popoldne se grejo pod vodstvom gosp. nadzornika sprehajat. Kar jih je boljih fantov, spavajo vsi skupaj v eni veliki spavnici pod očmí hišnega hlapca; kar jih je bolj porednih, so pa ločeni v manjšo sobico. — Komaj so ene mesce v tem izrejališču, so že vsi drugačni. Čast in hvala v tem gré vodju te naprave gosp. Antonu Sesiču in pa nadzorniku in učitelju gosp. Rudolfu Piberniku, ki se na vso moč trudita za otesanje in omikanje teh zapuščenih fantov.

Od savinske doline 13. nov. Čedalje bolj pomanjkuje tukaj gotovega dnarja; hira tergovina in noben človek skoraj ne more plačevati dolgov svojih; med tim pa pokupujejo lakomni barantači razun živežev tudi še tù pa tam zahranjene cekine, ter jih pošiljajo v ptujino. Gotovo gré tudi naše zlato čez ogromno morje, ter se zgubivlja s kervjo pred v pustinjah bregovitega Krima. — Pripetilo se je nedavno v bližnjem tergu M. nesreča, da je neka mati dojenčika svojega bila zadušila. Imela ga je namreč pri sebi v postelji ter ga dojila, potem ga položí poleg sebe pod odejo in zaspí. Zjutraj je bil dojenček mertev. Lahko vsak zapopade, kako se je vstrašila mati pri tem pogledu! Po tergu se je bil pa čuden hrup zagnal in govorilo se je marsikaj o tem primerljeji. Sodniško-zdravniško pregledovanje je pa dokazalo, da mati ni bila umora kriva, temoč da se je nesreča le pripetila, ker mlada žena ni vedila, kako ravnati z novorojenčkom, da bi bilo prav. Naj bi pomnile matere sploh, ktere dojé, da ni varno imeti ponoči deteta v postelji zraven sebe, ker mnogo nesreč se je že naključilo zavoljo tega. J. Š.

Iz Kočevja 12. nov. Serce me naganja, vam naznaniti lepo djanje tukajšnega okrajnega glavarja gosp. Antona Gerčar-ja. Dobro znan je žalostni stan kočevskih šolskih poslopij in cerkev, še bolj pa naduha termastih ovér, ki ljudstvo zlo zlo moré. Živa potreba je bilo prave šolske hiše in učiteljev, kar je naš okrajni glavar g. Gerčar v veliko svojo zaslugo in slavo v enem letu dognal. Le sam Bog daj, da bi se cerkveno kočevsko predstojništvo za novo cerkev „tandem aliquando“ pognalo, ker kmalo ne bo razločiti: ali gré človek memo cerkve ali memo —. Ker pa nam je slavna vlada takega glavarja v Kočevje poslala, se smemo iz njegovega prizadetja še mnogo dobrih naprav nadjati, ker je mož prave glave in pravega serca. Idrijanski *).

Novičar iz raznih krajev.

S cesarskim patentom od 5. t. m. je bila nova za vse austrijanske dežele veljavna zaveza (konkordat) med austrijansko vlado in sv. očetom papežem v cerkvenih zadevah katoliške cerkve razglašena. Poglavitni deli konkordata so ravno tisti, kakor smo jih v 83. listu že oznanili. — Ker se pogosto primerja, da se fantje, ki imajo v

*) Obljubljeno bo nam ljubo. Vred.

vojake (soldate) vzeti biti. na eno ali drugo vižo pokvečijo, češ, da potem ne bojo za vojaški stan pripravni, je vsim cesarskim gosposkam došel ukaz, naj s takimi ostro po postavi ravnajo in vsacega vzamejo, da pride potem ali k vojaškemu vozništvu ali pa za hlapca v bolnišnico. — Iz Dunaja se sliši, da se ima nek zavoljo veliko večje dragine vsih življejev plača cesarskim vradnikom povikšati, in da je minister Bruk nasvetoval, naj se vsim poviša za 10 gold. pri 100. — Konji se prav pridno koljejo v dunajskih mesnicah; po novem letu so jih že zaklali čez 1100, in mesa od njih prodali blizo 400.000 funtov, funt večidel po 5 krajc. — Na Marskem je po več krajih huda govejakuga, in že se je v en grad „Neuhof“ na doljno Austrijo prikradla. Da se ne razširi dalje, je na meji med Marskem in doljno Austrijo straža žandarjev in vojakov postavljena, ktera brani, da nobeno govedo ne smé čez mejo, pa tudi kože, rogovi in sicer nič govejega blaga ne. — Letos je bilo v Marijacelu čez 800.000 ljudí na božji poti. — Premoga (Steinkohlen), kterega se je v našem cesarstvu pred 10 leti nakopalo v vsem skup nekaj čez 12 milijonov centov, se je lani pridelalo 33 mil. 178.536 centov. — Zlata se je lani pridelalo v vsih rudnikih našega cesarstva 6381 dunajskih mark, srebra pa 134.330; med tem je znesel pridelk v cesarskih rudnikih: zlata 3345 mark, srebra pa 127.573, — v drugih necesarskih rudnikih pa: zlata 3036, srebra pa 6757. — Iz vojske v Krimu nič novega. Iz južnega in severnega Sevastopolja se je te dní po Dunaji novica razširila, da obé strani se pripravljate na nasprotno bombardovanje. Iz Varšave razglaša naj novejše telegrafno oznanilo, da je car Aleksandar 7. t. m. Nikolajev zapustil in se v Krim podal osebno zahvalit junaško armado. Ko se je prepričal, da je stan ondašnje armade popolnoma dober, se je 12. t. m. podal čez Moskvo v Petrograd. — V podonavskih terdnjavah se nabira tako sila obilo živeža, da se iz tega očitno kaže, da prihodnjo spomlad mislijo zavezniki vojsko začeti ob Donavi. — V terdnjavi Kars Turkom čedalje bolj živeža primanjkuje. — Poglejmo kaj se godí v Stokholmu, glavnem mestu švedskega kraljestva. Cesar Napoleon je poslal generala Canroberta tje, naj izročí kralju véliki križ francozkega reda „častnega legijona“; poglavitni namen tega poslanstva pa je, naj slavni general pridobí švedskega kralja v zavezo zoper Ruse. Francozki poslanec je bil z naj večjo častjo sprejet — 8 belcov so mu vpregli v kočijo, v kteri se je h kralju peljal — ali bo pa zavezo s Švedijo kot drago nevesto Francozom domú v Pariz peljal, je drugo vprašanje, o kterem gotovo angležka vlada vse drugač misli kot francozka; una hoče le vdinjanih armad, kakor je sardinska, ne pa zavez z vladami, ktere bi jim utegnile pozneje zoperne biti; zato so Angleži zlo zlo mlačni v sklepovanji novih zavez in če storé zdaj eno stopnjo naprej, kmali storé dve nazaj; to je tudi poglavni vzrok, da vse prizadevanje francozke vlade za pridobitev novih zaveznikov nima pravega vspeha. — Rusovska in turška vlada ste prepovedale vožnjo žita iz svojih luk. — Cena cukra je spet poskočila; pravijo zato, ker je za 3 mil. centov manj cukrene moke letos v Europo prišlo. — Na Laškem je reka Pad strašne povodnji naredila, ker je skozi 4 milje deleč povsod iz svojih bregov stopila. — Iz Rima se piše, da drugi sin kneza Kaninskega (druzega brata rajncega cesarja Napoleona Bonaparta) Don Lucian Bonaparte bo berž potem za kardinala povzdignjen, ko bo za mašnika posvečen; sedaj ima še le perve štiri blagoslove. Ko je oče njegov po padu Napoleonove oblasti na Rimsko se podal, so mu dali zemljiše Kanino (Canino) s primkom „knežije“ in odtod se stari Lucian Bonaparte imenuje knez Kaninski, čigar sin je stopil v duhovski stan, bo morebiti kadaj papež in tako Napoleonova rodovina na prestolu rimskem.

V imenu jugoslovanskem „asfodila“

nam slavno vredništvo „gosp. nov.“ v 45. listu teh „Novín“ odgovarja, da se „asfodil“ zove v Lici: crienjuša, v Dalmacii pa morodak.

Náglica se rada kazni.

(Dalje.)

Hema.

Le vendar lep, vesel je takšen dan
Za materno sercé, Obá sta dobra.
O Jerman, ljubi moj predragi brat,
Nič ne pogrešam, kar sem kdaj želela,
Ker moje želje je popolnoma
Zadovolila vredna namestitev.
Ti veš, da sem ko ti vsa hrepenela
Živeti v vedni čistosti na zemlji
In nuna kakor ti opat postati.
Spolnile so se tebi želje serčne,
Al jaz sem volji starišev se vdala
In volji svitle žlahtnice preblage,
Gospé pobožne naše cesarice,
Rednice trupla, bolj še duše moje,
In ne kesám se; mož je angelj ves,
In sina sta mu v vsem enaka, dobra.

Jerman.

Vse res: mož dober, sina dobra, blaga,
Ti srečna med veliko si ženami,
In hotel Bog, da stalno tak bi bilo!
Ti si zredila prav otroka svoja,
In čednosti sta kakor ti si polna;
Le enega se zdí mi nisi še
Opázila: sinova se mi zdi
Sta kakor oče kdaj pa kdaj prenagla,
Izruj iz njunih serc še to malenkost.
Drobno je zernice goruščino,
Iz zernica priraste pa drevo;
Otrínček mičken padši na netilo
Požar postane; praskica ne koj
Oprana, lečena, se prisadí,
Po roci, nogi, drugem udu je.
Ne grajam te, preljuba sestra ne;
Ti si prezerla; scer sta dobra, blaga,
In blagor tam, kjer taki so otroci!
Ti si prezerla; scer sta že odrastla,
Al dobra sta, pokorna, radoslušna,
In to je lepo.

Hema.

Hvala, dragi brat,
Da si opomnil me, ker lahko se
Pregleda kaj, zato ti hvala lepa!
Ti veš, da gledala bom, se trudila,
Na sercu bolj ko vse sta mi sinova.

Jerman.

To vem, to znam, o tem ni stvarce dvombe;
Od kod drugot se pa sinovoma
Ni báti nič pohujšanja, je res;
Sicer je svet hudoben naše dní,
Posebno pa plevél nečistosti
Razširja vsestran korenine kužne
In rast podjeda čednostne pšenice,
Da medlo je nje klasje in ne plenja.
Al njiva, kjer sta ona dva dorastla,
Je bila skerbno pleta; toliko
Odrastla sta, da je plevél brez škode
In tudi se razširjati ne more.
Jaz vem. od nju gre dober glas; celó
V Šentlampertu pri nas sem slišal sam
Ljudi hvaliti ju, kako sta Božja,
Kako hudobne rudarje svarita,
In clo kaznujeta nektere. To
Je prav, jaz pravim, in ljudjé z menoj
„Takó je prav to“, govorijo vsi,
Al marsikdo pristavlja: „jaz bi pa“
Nekoliko le prej pomislil. To
Je blaga sestra, kar sem prej ti pravil,
Modrost premišlja, nikdar ni prenagla.
(Vilko in Hartvig prideta.)

Hema.

Vse bom zapomnila. — O sin moj Vilko
Le k meni sem na materno sercé,
Da te objamem Vilko, in ti Hartvig!
Poglej nebó ju, daj vse dobro vama.
Lej Jerman, lej ju: moj ponos in slavo!

Jerman.

Bog vaju blagoslovi, dobra sina!

Sluga (pride).

Milostljiva gospá, nekdo bi rad
Govoril z vami, nek možak in ženska,
Gosposka sta oba, obéh obraz
Je bled kot zid; morbiti sta nesrečna,
Al njun pogled bolj grozo znani kot
Nesrečo.

Hema.

Reci jima priti.

Sluga.

Bom. (odide).

(Dalje sledí.)

Odgovorni vrednik: Dr. Janez Bleiweis. — Natiskar in založnik: Jožef Blaznik.